

Raivo Sala
Pärnu Spordikeskus
raivo.sala@spordikeskus.parnu.ee

Teie 10.10.2024
Meie 12.11.2024 nr 12.2-3/4503-2

Järelevalvemenetluse alustamata jätmine

Austatud Raivo Sala

Edastasite 09.10.2024 Rahandusministeeriumile vihje riigihangete seaduse rikkumise kohta (edaspidi järelevalveteade) seoses spordiinventari ja -vahendite ostmise riigihangetega Pärnu Spordikeskusele. 2023. aastal korraldas Pärnu Linnavalitsus (Pärnu Spordikeskuse volituse alusel) lihthanke „Pärnu, Härma tn 3 jalgpallihalli inventari ja mööbli ostmise“ (viitenumber 267262). 2023. aastal soetas spordivahendeid ka Pärnu Spordikeskus alla lihthanke piirmäära riigihankega (nn väikehange).

Järelevalveteates esitasite järgmised asjaolud (märgitud *kursiivis*).

10.08.2023 viidi Pärnu Spordikeskuses läbi inventari hange viitenumbriga 267262 kogusummas 54 707,17 + km.

*Hange oli jaotatud nelja ossa: Osa 1 mööbel summas 18 568,65 eurot + km (Hankeleping nr 4-6/178/2023 osa 1,2), M.F. Leming OÜ; Osa 2 tehnika summas 4111,02 eurot + km (Hankeleping nr 4-6/178/2023 osa 1,2), M.F. Leming OÜ; **Osa 3 spordiinventar summas 25 875 eurot (Hankeleping nr 4-6/178/2023 osa 3), OÜ Spoleman**; Osa 4 sanitaarruumide aksessuaarid summas 6152,50 eurot (Hankeleping nr nr 4-6/177/2023 osa 3), Easy Star OÜ.*

*15. detsember 2023 viidi läbi hange, millega hangiti Pärnu Spordikeskusele spordiinventari summas **14 060 eurot** (km ei lisandu). Selle hankega ületati **majandusaasta jooksul hangitu samaliigilise kauba** (spordiinventar 25 875 + 14 060 = 39 935 eurot) soetamise piirmäära 30 000 eurot. Seadusest lähtuvalt oleks Pärnu Spordikeskus pidanud läbi viima lihthankemenetluse, aga mida ei tehtud, sellega rikuti riigihankeseaduse menetlusreegleid.*

Läbiviidud hange ei ole nähtav Pärnu linna dokumendiregistris, millega rikuti riigihangete seaduse § 3, lõige 1 sätteid, mis näeb ette, et hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt. Läbiviidud hankele esitati kutse osalemiseks neljale ettevõttele: SK Jõud Junior MTÜ, Eisel Research OÜ, Powerman OÜ, Gfitness OÜ.

Peale selle on hange ka suunatud, kuna tehnilises kirjelduses on küsitud konkreetse tootja toodet mida kunagi hankemenetluse küsida teha ei tohi! Selle hanke tulemusena osteti tooted SK Jõud Junior MTÜ käest, kes ei tegele spordiinventari müügiga.

Palun algatada järelevahtvemenetlus rikkumise tuvastamiseks.

Selgitame, et Rahandusministeeriumi pädevus ning volitused riigihangete järelevahtve teostamisel on sätestatud RHS-i 9. peatükis, mille kohaselt on Rahandusministeeriumil ulatuslik kaalutusõigus igakordselt otsustada, kas järelevahtvemenetlust alkatada ja millist RHS-is sätestatud järelevahtvemeedet rakendada. RHS § 180 p-st 6 ja § 203 lg-st 1 tulenevalt teostab Rahandusministeerium avalikes huvides riiklikku ning haldusjärelevahtvet RHS-i ja selle alusel kehtestatud õigusaktide täitmise üle.

RHS § 205 lg 1 rõhutab, et järelevahtvemenetlus viiakse läbi üksnes avaliku huvi kaitseks. RHS § 205 lg 1 p 1 sätestab, et Rahandusministeerium võib järelevahtvemenetluse alustada põhjendatud kahtluse korral RHS §-s 207 sätestatud järelevahtveteate põhjal või mõnel muul ajendil, kui on küllaldaselt andmeid, mis viitavad RHS-i rikkumisele, ja puuduvad RHS § 206 lg-s 1 nimetatud asjaolud.

RHS § 206 lg 1 p 4 kohaselt järelevahtvemenetlust ei alustata, kui riigihanke menetlus on lõppenud. RHS § 206 lg 1 p 3 kohaselt ei alustata järelevahtvemenetlust, kui rikkumisele viitavad andmed ei ole põhjendatud kahtluse tekkimiseks küllaldaselt või rikkumist ei esine.

RHS § 73 lg 3 p 1 kohaselt lõpeb hankemenetlus hankelepingu sõlmimisega.

Riigihangete registrist (eRHR) nähtuvalt sõlmiti Pärnu Linnavalitsuse poolt (Pärnu Spordikeskuse volitusel) läbiviidud lihthanke „Pärnu, Härma tn 3 jalgpallihalli inventari ja mööbli ostmise“ osa nr 3 tulemusena hankeleping 09.10.2023 OÜ SPOLEMAN ja Pärnu Spordikeskus vahel (maksumusega 25 875 eurot). Internetist on leitav [teave](#), mis viitab sellele, et Pärnu Spordikeskuse poolt 2023. aastal korraldatud väikehanke tulemusena on MTÜ-ga SK Jõud Junior sõlmitud (ja käesolevaks hetkeks täidetud) hankeleping.

Kuna järelevahtveteates osundatud riigihanked on käesolevaks hetkeks lõppenud, ei ole Rahandusministeeriumil võimalik kaaluda järelevahtvemenetluse alustamist riigihangete suhtes tulenevalt RHS §-st 206 lg-st 1 p-st 4.

Vaatamata järelevahtvemenetluse alustamata jätmisele selgitame järelevahtveteates osundatu kohta järgmist.

Riigihanke nr 267262 osa nr 3 „Treeninginventar“ tehniline kirjeldus sisaldub vormis nr 5, mis on ka sõlmitud hankelepingu lisaks. Vormis nr 5 on esitatud nõuded treeninginventarile, kogused ja nimetused (jalgpallivärvad 7,32 x 2,44 m koos valgete võrkudega, jalgpallivärvad 5 x 2 m koos valgete võrkudega, mini jalgpallivärvad 150 x 100 cm, teisaldatavad istmed ratastel (8 istet, sinine), pehmendusmatt seinale jooksuraja lõppu (sise), pehmendusmatti kinnitusraam seinale (kirjeldus – metallkarkassi kinnitusraam mõõtudega 2050x5000. Raam kinnitusega põrandasse ja betoonsoklisse /.../ Kinnitusraami ja seinamati paigaldus. /.../). Riigihanke osa 3 „Treeninginventar“ CPV koodid on määratud järgmised: 37400000-2 „Spordikaubad ja -varustus“ ja 37451730-0 „Jalgpalli treeningvahendid“. Seega sisaldus riigihanke osa nr 3 mahus jalgpallihalli mööbel (teisaldatavad istmed ratastel),

jalgpalli treeningvahendid (jalgpallivärvad) ja jalgpallihalli statsionaarne sisustus (seinamatt koos paigaldusega).

Märgite järelevalveteates, et 15. detsembril 2023 viidi läbi hange, millega hangiti Pärnu Spordikeskusele spordiinventari summas 14 060 eurot (km ei lisandu). Järelevalveteatele on lisatud nelja pakkuja poolt Pärnu Spordikeskuse juhataja e-mailile edastatud pakkumused. Pakkumuste võrdlusest nähtuvalt esitas madalaima maksumusega pakkumuse SK JÕUD JUNIOR MTÜ (14 060 eurot). Hinnapakumustest nähtuvalt olid antud riigihanke esemeks järgmised treeningvahendid – jõutõstmiskang, tõstmiskang, tõstmiskangi komplekt, ketaste riul, vedrulukud, tõstepõrand, tõstmistehnika kang, tehnikaketas. Pakkujad esitasid hinnapakumused hankija poolt koostatud hinnapakumuse vormil, milles sisalduvast treeningvahendite loetelust nähtuvalt soetas hankija „Eleiko“ kaubamärgiga tooteid.

Esmalt märgime, et RHS § 28 lg 2 kohaselt ei või hankija jaotada riigihanget osadeks eesmärgiga eirata RHS-is riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid, eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd. Hankija võib jaotada riigihanke osadeks, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud. Juhul kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, võib hankija soetada asju eraldi (st tegemist on riigihanke osadeks jaotamisega) ja hankijal tuleb iga riigihanke osa kohta hankelepingu sõlmimisel kohaldada menetluskorda lähtudes kõikide riigihanke osade summeeritud eeldatavast maksumusest.

Rahandusministeeriumi hinnangul ei ole riigihanke nr 267262 ja Pärnu Spordikeskuse poolt korraldatud väikehanke esemesse kuuluvad kõik soetused tingimata käsitletavad funktsionaalselt koos toimivate ja/või sama eesmärgi saavutamiseks vajalike soetustena RHS § 28 lg 2 tähenduses, millega kaasneks antud soetuste eeldatava maksumuse summeerimise kohustus RHS § 28 lg 1 alusel. Pärnu Spordikeskuse väikehanke esemesse kuuluvad peamiselt tõstmiskangid (st tegemist on eelkõige jõusaali spordivarustusega). Riigihanke nr 267262 ese hõlmab peamiselt jalgpallivarustust (jalgpallivärvad). Rahandusministeeriumi veebilehel kasuliku teabe rubriigis on avaldatud [analüüs riigihanke eeldatava maksumuse määramise kohta](#), mille p-s 7.1. on selgitatud, et asjade puhul tuleb /.../ analüüsimisel eelkõige hinnata, kas neid kasutatakse sarnaseks otstarbeks ning kas neid võiks oma tootevaliku hulgas pakkuda üks ja sama ettevõtja. Käesoleval juhul riigihanke nr 267262 ning Pärnu Spordikeskuse väikehanke huvitatud isikute ja pakkuja ring ei kattu. Rahandusministeeriumi hinnangul ei ole spordiinventari ja -varustuse soetamisel põhjendatud (äärmiselt lai) käsitus, mille kohaselt tuleks sama eesmärgi saavutamiseks vajalike asjadena RHS § 28 lg 2 tähenduses mõista kõikvõimalike erinevate spordivaldkondade (nt tõstmine/jõusaal, jalgpall jne) soetusi.

Teiseks selgitame, et käesoleval juhul ei ole soetus käsitletav regulaarse olemusega soetusena RHS § 24 lg 2 mõttes. 12 kuu reegel asjade soetamise riigihanke eeldatava maksumuse määramisel kehtib juhul, kui tegemist on oma olemuselt regulaarse hankelepinguga või hankelepinguga, mida kavatsetakse kindla tähtaja jooksul uuendada (RHS § 24 lg 2). Sellise hankelepingu riigihanke eeldatava maksumuse määramisel tuleb summeerida kas eelmise 12 kuu või eelarveaasta jooksul sõlmitud hankelepingute maksumused (RHS § 24 lg 2 p 1) või alates esimesest hankelepingust järgmise 12 kuu või eelarveaasta jooksul sõlmitavate hankelepingute eeldatavad maksumused (RHS § 24 lg 2 p 2). RHS § 24 lg 2 kohaldamine eeldab mh ka seda, et regulaarsed soetused on käsitletavad samaesemelise soetusena RHS § 28 lg 1 tähenduses. Regulaarse olemusega soetused on nt toidukaupade, kontoritarvete

ostmine; koristusteenuste, heakorratööde, toitlustusteenuse tellimine, st regulaarselt vajaminevate teenuste tellimine ja asjade ostmine.

Juhul kui tegemist ei ole soetusega, mis oleks olemuselt regulaarne või uuendatav RHS § 24 lg 2 tähenduses, ei ole määrav, millises ajaraamis on sellised riigihanked läbi viidud ja millal hankelepingud sõlmitud, kuna sellisel juhul määratakse riigihanke eeldatav maksumus lähtudes riigihanke eeldatava maksumuse määramise üldreeglist (RHS § 23 lg 2 p 1).

Täiendavalt märgime, et RHS § 88 lg 6 kohaselt, juhul kui hankija peab vajalikuks nimetada tehnilises kirjelduses konkreetse tootja kaubamärki, tuleb sellele lisada viide „või sellega samaväärne“. Alla lihthanke piirmäära riigihanke korraldamisel kohustub hankija lisaks hankekorras sätestatud korrale (RHS § 9 lg 4 p 3) järgima RHS §-s 3 sätestatud riigihanke üldpõhimõtteid. Riigihanke üldpõhimõtetega (võrdne kohtlemine, konkurentsi efektiivne ärakasutamine) ei ole vastavuses, kui hankija soovib alla lihthanke piirmäära riigihankega tellida konkurentsi välistavalt üksnes ühe konkreetse kaubamärgiga tooteid. Pöördume Pärnu Spordikeskuse juhataja poole, et juhtida hankija tähelepanu konkurentsi tagamise vajadusele ka väikehangete korraldamisel.

Lähtudes eeltoodust ning juhindudes RHS § 205 lg-st 1 p-st 1 ja § 206 lg-st 1 p-st 4 teatame, et Rahandusministeerium ei alusta järelevalveteate ajendil järelevalvemenetlust Pärnu Spordikeskuse spordivahendite ostmiseks korraldatud väikehanke suhtes, kuna väikehanke menetlus on lõppenud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Estella Põllu
riigihangete valdkonna juht

Madli Juhani 5693 8905
Madli.Juhani@fin.ee